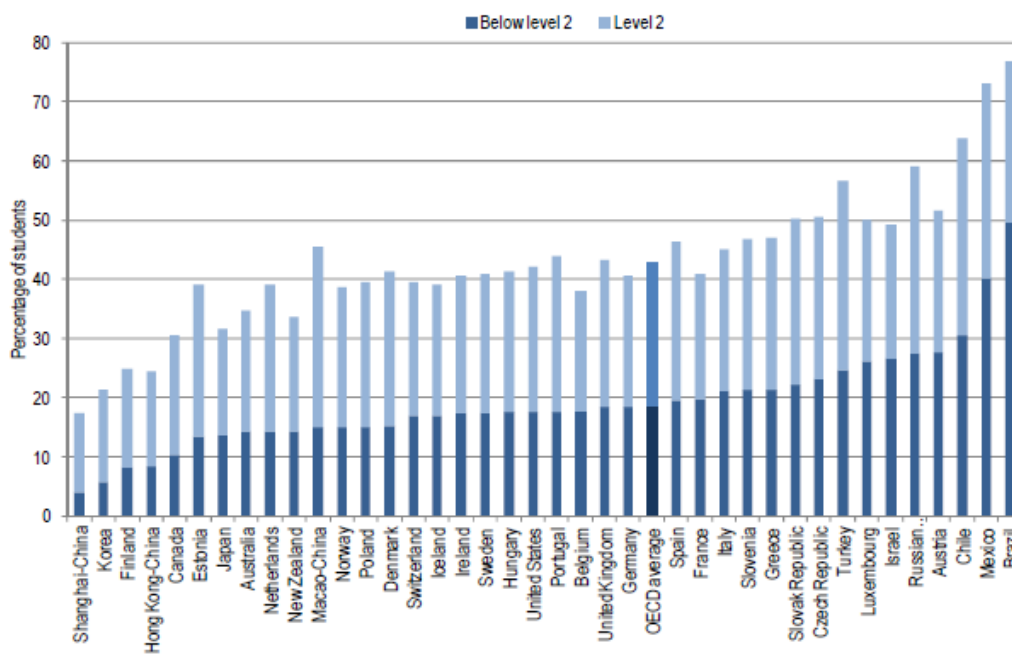

A. Datová příloha k potřebám regionálního školství

1 Významný počet žáků nedosahuje ani základní úrovně v klíčových kompetencích

Graf ukazuje podíl žáků, kteří dosáhli nižší úrovně než 2 (tmavě modré) na šesti-úrovňové škále PISA. Tito žáci ve věku 14 let, kdy testování probíhá, jsou neúspěšní, pokud mají vyhledat složitější informaci z textu. Neporozumí celkovému smyslu a nenajdou hlavní myšlenku, pokud není text jednoznačný a neumějí si propojit informace z textu se svými zkušenostmi a jinými znalostmi. Jsou schopni porozumět jednoznačným informacím v textu a řídit se pokyny z textu. Takových žáků je v ČR více než 21 % (2009), na rozdíl například od Polska, kde je to pouze 15 %.

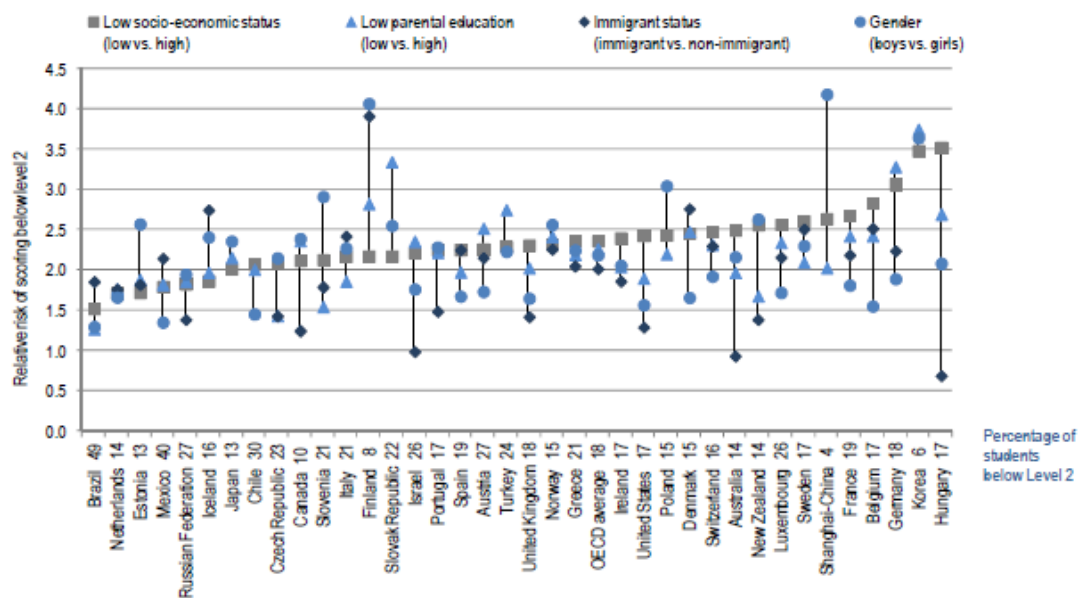
Více než 50 % českých žáků ve věku 14 let dostalo pouze na úroveň 2 (světle modrá). To znamená, že například nedokážou pracovat s detailními informacemi z textu, dělat porovnání a hodnotit povahu textu a dělá jim potíže zapojit informace do každodenní zkušenosti. Tak nízkého výsledku v PISA dosáhla jen čtvrtina hodnocených zemí.

Zdroj: OECD (2012), *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools*, OECD Publishing, str. 16, Obr. 1.2. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264130852-en>

2 Riziko školního neúspěchu u ohrožených skupin žáků

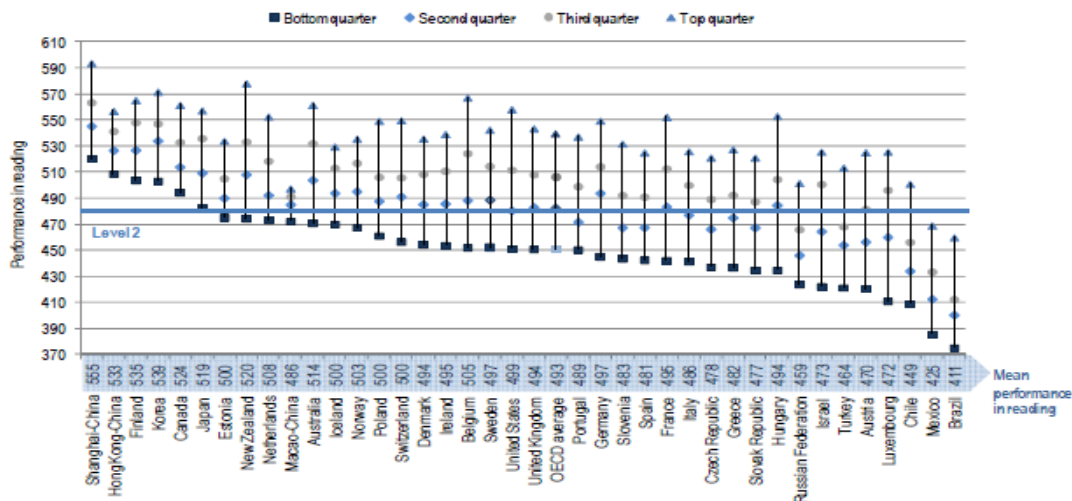
Vliv osobní a rodinné situace na výsledky žáků. Země jsou seřazeny podle rizika, které ohrožuje žáky ze slabého socioekonomického prostředí při dosahování výsledků. V ČR hrozí dvakrát vyšší riziko neúspěchu ve vzdělání žákům ze slabého socio-ekonomického prostředí a žákům, jejichž rodiče mají nízké vzdělání.

Zdroj: OECD (2012), *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools*, OECD Publishing, str. 17, obr. 1.3. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264130852-en>

3 Socio-ekonomický původ má silný vliv na výsledky žáků

Výsledky ve čtenářské gramotnosti podle úrovní Ekonomického, sociálního a kulturního statutu indexu PISA (ESC). V ČR činí rozdíl ve výsledcích u žáků na nejnižší a na nejvyšší úrovni ESC asi osmdesát bodů v hodnocení PISA. To odpovídá zaostávání o jeden rok vzdělávání.

Zdroj: OECD (2012), *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools*, OECD Publishing, str. 105, obr. 3.1. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264130852-en>

4 Dlouhodobé prognózy ekonomického dopadu zlepšování výsledků PISA pro ČR

Studie OECD vysvětluje, jaký dopad pro ekonomiku zemí by případné budoucí zlepšení výsledků PISA mohlo mít.

Pro ČR závěry této studie vyčíslují, že **výrazné, ale reálné zlepšení výsledků PISA po úspěšném dokončení reformy vzdělávacího systému by mohlo přinést české ekonomice zvýšení HDP o 1 000 miliard dolarů** v roce 2090, tedy v době, kdy budou děti, které vstoupí do lepšího systému vzdělávání, v důchodu. Očekávané zlepšení mezi léty 2010 a 2020 bude neznatelné. Ale jakmile (cca v roce 2040) vstoupí na trh práce absolventi, kteří již prošli systémem vzdělávání vedoucím k lepším výsledkům PISA, již lze očekávat zvýšení HDP o 3 %.

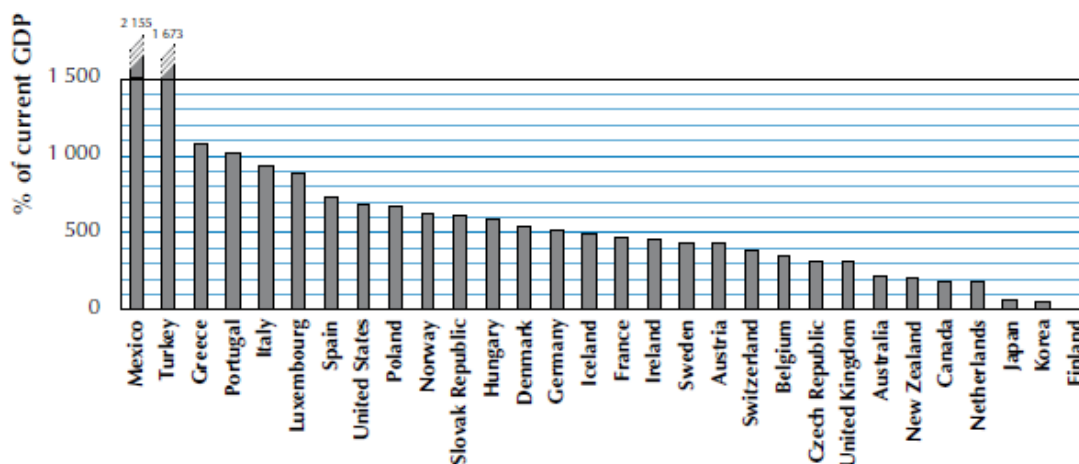
Příklady možných cest zvýšení výsledků v testování PISA:

a) zlepšení průměru o 25 bodů v testování PISA v příštích dvaceti letech by vedlo **ke zvýšení HDP o 900 miliard dolarů**. (Takové zvýšení v testování PISA je možné: např. Polsko se dokázalo zlepšit o 29 bodů mezi lety 2000 a 2009.).

b) zvýšení HDP o více než 1 000 miliard dolarů by přineslo **už pouhé vyrovnaní rozdílů mezi nejhoršími a nejlepšími žáky** při zachování současného průměru. Zde by bylo možné očekávat meziroční přírůstek HDP 0,5 procentního bodu poté, co se na trh práce zapojí kohorta absolventů, kteří absolvovali vzdělávání s lepšími výsledky.

Figure 3

Present value of Scenario II (improve student performance in each country to reach the level achieved by Finland, the country with the highest performance in PISA) in percent of current GDP

Note: Discounted value of future increases in GDP until 2090 due to a reform that improves student performance in each country to reach the level achieved by Finland, at 546 points on the PISA 2000 scale (average of mathematics and science in 2000, 2003 and 2006), expressed as percentage of current GDP (see also Table 2).

Zdroj: OECD (2010) *The high cost of low educational performance: the long run economic impact of improving PISA outcomes* Paris: OECD, str. 7. obr. 3.

5 Význam klíčových kompetencí pracovníků z hlediska zaměstnavatele v jednotlivých sektorech národního hospodářství

Kompetence	Vyučení			SOS s maturitou			VOS			VS		
	Sekundér	Terciér	Kvartér	Sekundér	Terciér	Kvartér	Sekundér	Terciér	Kvartér	Sekundér	Terciér	Kvartér
Komunikační schopnosti	11.	7.	7.	11.	3.	2.	8.	2.	1.	5.	1.	1.
Čtení a porozumění prac. instrukcím	1.	1.	1.	1.	1.	1.	5.	4.	3.	9.	5.	6.
Zběhlost v cizích jazycích	13.	12.	13.	12.	12.	12.	12.	12.	13.	10.	13.	12.
Práce s čísly při prac. uplatnění	9.	10.	10.	10.	10.	11.	11.	11.	11.	13.	12.	13.
Schopnost rozhodovat se	7.	8.	8.	9.	11.	10.	7.	9.	8.	3.	4.	4.
Schopnost řešit problém	6.	6.	4.	5.	6.	5.	3.	6.	5.	1.	3.	3.
Nést zodpovědnost	5.	3.	2.	4.	4.	4.	4.	3.	2.	2.	2.	2.
Adaptabilita a flexibilita	4.	5.	6.	8.	8.	9.	9.	10.	10.	12.	11.	10.
Schopnost týmové práce	3.	4.	5.	6.	7.	8.	10.	7.	9.	11.	10.	11.
Schopnost vést	12.	13.	12.	13.	13.	13.	13.	13.	12.	8.	9.	9.
Ochota učit se	2.	2.	3.	2.	2.	3.	2.	5.	6.	6.	8.	7.
Zběhlost v používání výpoč. techniky	10.	11.	11.	3.	5.	6.	1.	1.	4.	7.	6.	8.
Zběhlost v zacházení s informacemi	8.	9.	9.	7.	9.	7.	6.	8.	7.	4.	7.	5.

Pozn.: Pořadí důležitosti kompetencí vychází z hodnot aritmetického průměru – zvýrazněny jsou vždy tři nejdůležitější kompetence při porovnání ve sloupcích.

Zdroj: Převzato z: Kalousková, P., Vojtěch, J.: *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – souhrnný pohled*. NÚOV, Praha 2008.

6 Příprava budoucích pedagogických pracovníků

Zdroj: Víšek T & Kleskeň B (2010) *Klesající výsledky českého základního a středního školství: fakta a řešení* Prague: McKinsey & Company, str. 18:

„Studenti pedagogiky se učí hlavně obsah předmětů, praktické průpravy se jim dostává méně. Praktická výuka je poměrně omezená, věnují se jí pouze 4 % studijního programu, což je méně než 20-40 % v nejlepších výchovně-vzdělávacích systémech. Byla to právě nedostatečná praxe, již učitelé v rozhovorech označovali za klíčový problém pedagogických škol.“

Průzkum Factum Invenio mezi učiteli ukazuje, že pouze 46 % učitelů hodnotí praktickou výuku na pedagogických školách jako dostatečnou a pouhých 37 % učitelů si myslí, že vyučující na pedagogických školách mají (str. 19) dostatečný kontakt s praxí. Navíc analýza studijních programů ukazuje, že 14-21 % obsahu je zaměřeno na pedagogiku a didaktiku, zatímco na učivo se zaměřuje 58 % programu.“

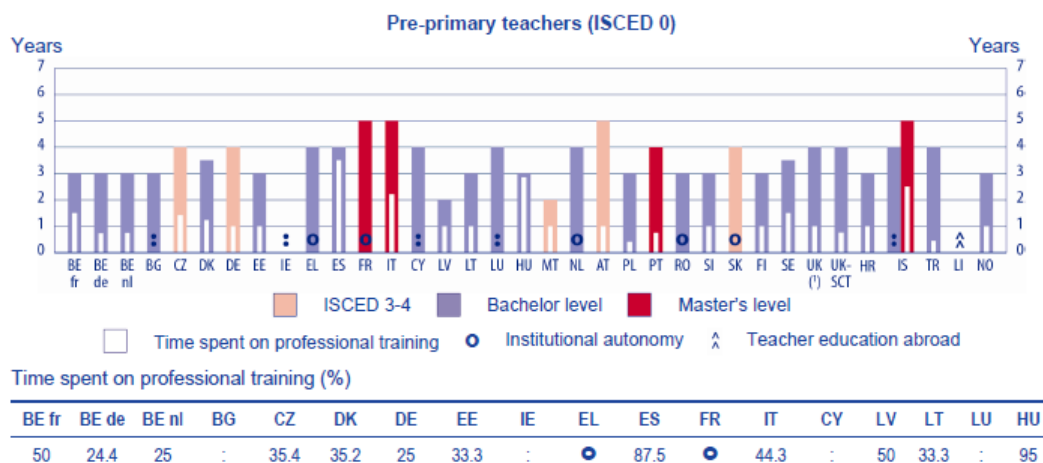
Zdroj: Finnish Institute for Educational Research 2009 Education and Training 2010: Three studies to support School Policy Development Lot 2: Teacher Education Curricula in the EU FINAL REPORT Brussels: European Commission str. 67, 68.

„Podle této studie k přípravě učitelů pro primární vzdělávání uvedlo asi 30% respondentů, že podíl teoretických studií je nižší než 70 % z těchto studií (to znamená, že podíl praxe ve třídě je 30 % nebo více). Asi 35 % z respondentů se vyjádřilo, že podíl teoretických studií je 70-80 %, a téměř 40 % respondentů uvedlo, že se rovná 80-95 %.“

V šetření byly zahrnuty ale také země, kde podíl praxe na výuce jak v přípravě učitele jak pro primární, tak pro sekundární vzdělávání byl mnohem nižší. Například v některých zemích (např. **ČR**, Estonsko, Lotyšsko), byl tento poměr teorie a praxe v přípravě učitele 85 / 15, nebo dokonce 95 / 5, zatímco ve většině zemí byl poměr 60 / 40 v přípravě pro primární vzdělávání a 80 / 20 pro střední školy.“

A) Úroveň vzdělání a minimální doba přípravy pedagogických pracovníků mateřských škol a minimální podíl praxe během přípravy

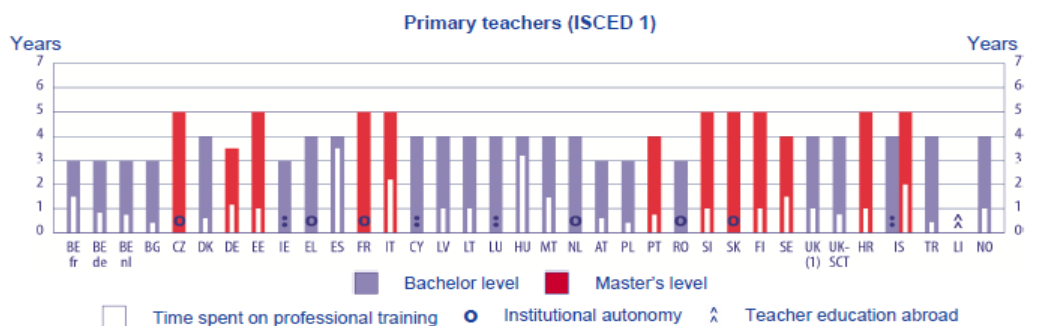
ČR je jednou z mála zemí, kde mají pedagogičtí pracovníci pro mateřské školy většinou pouze středoškolské vzdělání. Mají zde ale zajištěný poměrně vysoký podíl praxe.

Zdroj: European Commission/EACEA/Eurydice, 2013. Key Data on Teachers and School Leaders in Europe. 2013 Edition. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, str. 26, 27, 28, 29, obr. A2a.

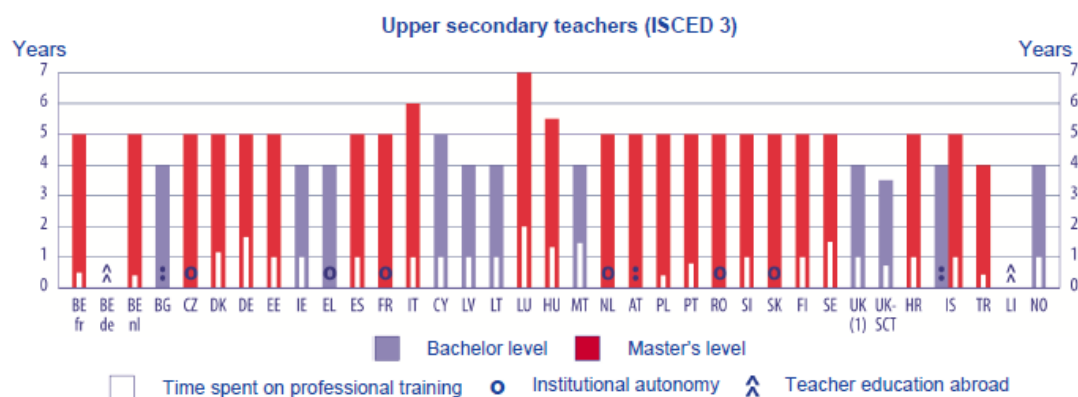
B) Úroveň vzdělání a minimální doba přípravy pedagogických pracovníků základních a středních škol a minimální podíl praxe během přípravy.

Autonomie VŠ obecně nezajišťuje žádný požadovaný minimální podíl praxe v přípravě budoucích učitelů.

Time spent on professional training (%)

BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
50	27.7	25	13.8	●	15	33.3	20	:	●	87.5	●	44.3	:	25	25	:	80
MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK (1)	UK-SCT	HR	IS	IS	TR	LI	NO
36.6	●	20	13.8	18.8	●	20	●	20	37.5	25	19	20	:	40	11	△	25

Time spent on professional training (%)

BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
10	△	8.3	:	●	23.3	33.3	20	25	●	20	●	16.6	20	25	25	28.6	24.2
MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK (1)	UK-SCT	HR	IS	IS	TR	LI	NO
36.6	●	●	8.3	16	●	20	●	20	30	25	21	20	:	20	11	△	25

Zdroj: European Commission/EACEA/Eurydice, 2013. Key Data on Teachers and School Leaders in Europe. 2013 Edition. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, str. 26, 27, 28, 29, obr. A2a.